

VAND SOM ET LEGENDE OG PRALENDE HAVEELEMENT

En lille beretning om sæsonens første foredrag, af Lone van Deurs

Årets 2022 første foredrag, som Margrethe Floryan holdt, gav indblik i hvilken betydning vandet kan have for at skabe overraskende oplevelser i et haveanlæg. Teknik og præcision var vigtige "værktøjer" for at få vandarrangementerne til at fungere.

Margrethe Floryan startede med at nævne Syndfloden og livets vand, de bibelske og mytologiske beskrivelser. Mest vægt lagde hun på den danske videnskabsmand Ole Rømer. Han arbejdede fra 1676 til ca. 1680 for Solkongen med vandtilførsler til drikkevand og til fontænerne i Versailles. Det gjaldt om at lokalisere vand i området og lede det til Versailles, helst uden hjælp fra støtteforanstaltninger som f.eks. møller eller pumper. Højdeforskelle skulle fastslås og derfor arbejdede Ole Rømer og Jean Picard med nivelleringer. De områder Ole Rømer arbejdede med var bl.a. *mekanik* (teoretisk), *teknik* (instrumenter), *hydraulik* (rørfremstilling og dysedimensionering) samt *nivellering* i sine bestræbelser for at imødekomme kongens behov, og kongens behov var mange.

Vi fik en lille fornemmelse af hvor højt vandets status var og mulighederne ved at bruge det som fornøjelse og magtdemonstration, da en del af en udførlig instruks dateret 18. august 1672 fra Ludvig XIV og udarbejdet med hjælp fra hydraulikeren Francini blev læst op:

”Kongen vil have, at fontænerne altid springer på flg. måde, når Hans Majestæt skal ankomme til Versailles, og når H.M. ikke ønsker det, vil han lade det vide.

Når H.M. ankommer via dæmningen langs med søen, skal fontænemesteren drage omsorg for af lade flg. fontæner springe: *l'Allée d'eau* og *le Dragon* og sørge for at disse fontæner springer perfekt, når H.M. kommer til syne for enden af dæmningen. Uanset hvilken retning H.M. kommer fra, vil han have, at fontænerne i gården og på terrassen samt *Sirene*-fontænen springer ved hans ankomst. Og når H.M. ankommer via parken, vil han have, at fontænemesteren igangsætter : *l'Apollon* og *les pieds des chevaux*, *le Dôme*, *la Cérès*, *la Piramide*, *l'Allée d'eau*, *le Dragon*, *les Couronnes*, *La Latone*, *les Aigrettes*, *les Bousquets* og *les Cinque Jets*.

Når H.M. forlader slottet, skal fontænemesteren sørge for at være parat til at tage imod ordre, og hvis H.M. beordrer, at fontænerne skal springe, skal han i samme øjeblik med et fløjtesignal igangsætte: *Les Couronnes*, *la Piramide*, *l'Allée d'eau*, *le Dragon*, *la Cérès*, *le Dosme*, *l'Apollon* og *les pieds des chevaux*, *la Latone*, *les Aigrettes*, *les Cinque jets*.

Fontænemesteren, som befinder sig ved *la Piramide*, skal også være opmærksom på – når kongen er passeret og ude af syne – kun at lade vandet strømme så meget, som det er nødvendigt, for at kaskaderne stadig kan fungere.

Hans Majestæt vil have, at dette også iagttages, når en fremtrædende person befinder sig i parken, dvs at *la Piramide* skal springe i al sin pragt, så længe denne person måtte betragte den... Man bør iagttage, at *le Marais*, *le Théâtre*, *la Montagne* og *la Cérès* altid skal springe hver for sig – aldrig samtidig. Når *les Berceaux* springer, må man sætte *le Dôme* i stå med undtagelse af strålen i midten. Man må ligeledes sætte *l'Apollon* i stå. Når H.M. ikke længere er i den lille park, skal alt lukkes ned.”

Alt fungerede via ordrer og instrukser, helt uden elektronisk hjælp – *mageløst* ville HC Andersen kalde det!